

Spremljevalni program:

četrtek, 8. februar 2024, ob 16. uri

Vodstvo po razstavi s kustosom in umetnico

Kolofon razstave:

Nina Koželj DOBRI NAMENI

26. 1. – 17. 3. 2024

Galerija Ivana Groharja

Loški muzej Škofja Loka

Zanj: Saša Nabergoj

Kustos: Boštjan Soklič

Oblikovanje: Žan Kobal

Jezikovni pregled: Ana Kodelja

Prevod: Mateja Žuraj

Tehnična ekipa: Vida Grah, Boris Krajnc

SUETLOBNA GUERILA

Galerija Ivana Groharja
Ivan Grohar Gallery

26. 1. – 17. 3. 2024

Kustos / Curator: Boštjan Soklič

Nina Koželj
DOBRI NAMENI

V Galeriji Ivana Groharja svoja dela razstavlja sodobna vizualna umetnica Nina Koželj. Njeni prostorski organizmi, podloženi z ironijo in bizarnim humorjem, so plod uspešnega združevanja mnogih znanj, izrazil in osebne sporočilnosti. Nina Koželj je vizualna umetnica, ki razširja meje umetniškega ustvarjanja, pa tudi dojemanje tega, kaj sploh je umetnost in kaj sploh je to, kar imenujemo umetniško delo. S svojimi akcijami, instalacijami, ambientalnimi postavitvami in multipli (predmeti, izdelani v več primerkih) dokazuje, da teh meja niti ni mogoče – in tudi ni nujno – jasno opredeljevati. V fokus vedno postavlja tematiko, začinjeno s humorjem. V opusu Nine Koželj so pogosto navzoče oblike iz narave, ki so gradniki njene prepoznavne estetike. Umetnica se pri vsaki nalogi poglobljeno in analitično enakovredno posveča vsebini in izraznosti. V pomoč ji je znanje s področja tehnoloških postopkov ter lastnosti in uporabnosti materialov, s katerimi ustvarja.

Pričujoča razstava del Nine Koželj ponuja gledalcu izbor njenih umetniških projektov, nastalih med letoma 2019 in 2023, na ogled pa postavlja tudi najnovejše delo, izdelano posebej za to razstavo.

Prvo delo – instalacija z naslovom *Rože te so zate* iz leta 2023 – je po besedah umetnice darilo za čemernega obiskovalca. V hipu, ko ta stopi na podest pred objektom, prek mehanskega posrednika povzroči transformacijo objekta – šopek »uvelih« rož nenadoma oživi in se postavi pokonci. Obiskovalec tako postane akter v interakciji do dela in nosilec posebne estetske izkušnje. Nina Koželj ne ponuja le prezentacije, temveč nas vpelje v proces, ki z navzočnostjo gledalca prevede delo v dogodek. Naprava, ki omogoča fizično povezavo med obiskovalcem in instalacijo, je mehanski vmesnik za komunikacijo med kiparskim telesom in uporabnikom. Na ta način ustvarjalka gledalca intenzivno vključi v svoje delo, hkrati ekspanzira prostor umetniškega dela in mu prida novo prezenco.

Druga instalacija *Plavanje hrbtno* iz leta 2021 je stenski visoki relief iz glazirane keramike. Upodobitev živali, oprta na realizem, priča o umetničini nadarjenosti za opazovanje in dinamično podajanje živalske figuralike s kiparsko in oblikovalsko spretnostjo. Nina Koželj se osredotoča na formalne značilnosti lika z bogato simboliko, ki ponuja mnoštvo ikonografskih razlag.

V drugem galerijskem prostoru se nahaja *Kopališče za male živali* iz leta 2023, sestavljeno iz aluminija, lesa in balzamiranih žuželk. S to instalacijo se Nina Koželj poveže s projekti etabliranih evropskih in ameriških vizualnih umetnikov iz druge polovice 20. stoletja (Hirst, Zijstra, Rauschenberg idr.), ki so v svoja dela konkretno umeščali (ali še umeščajo) bodisi žive bodisi preparirane živali. Umetničina umestitev žuželk, naključno ujetih med lazurni premaz zaščitnega laka za kovino, ki je živalice balzamiral, problematizira izdelave »etičnih« artefaktov, sestavljenih iz mrtvih insektov. Nina Koželj z naključnim povezovanjem prepariranja in sodobne umetnosti pozorno občinstvo šokira, mogoče celo vzbudi nelagodje. V vsakem primeru avtorica doseže svoj namen (odziv gledalca) ter ob tem odpre še vprašanja, povezana s temeljnimi pravicami tako ljudi kot živali. *Kopališče za male živali* pleni našo pozornost, delo pa se lahko razume tudi kot katalizator v dialogu z družvi za zaščito živali in posamezniki, ki se jih omenjena tematika dotika. Nina Koželj nas na zanimiv način napelje na razmišljanje o etičnih, moralnih vprašanjih in dilemah ob uporabi živali v okviru sodobne umetnosti; če v takih primerih ne gre pravzaprav za zlorabo, brez ozira na umetniški koncept in kontekst prezentacije v galerijah, muzejih ...

V drugem galerijskem prostoru se soočimo s stropno kinetično instalacijo z naslovom *Ostani tako dolgo, kot želiš: o dihanju* iz leta 2019. Gre za napihljivo plastično gmoto, povezano z električnim motorjem, ki jo z dovajanjem zraka napihuje, ji s tem daje obliko in jo aktivira. Prostorski organizem brez dovoda zraka

spominja na odrtega mutanta iz tuje galaksije. Kot tak briše ločnico med organizmom in strojem, med fizičnim in nefizičnim, naravnim in umetnim. Pred nami je kibernetični stvor, križanec med strojem in imitacijo realnega bitja, ki bi lahko izšlo iz znanstvene fantastike ali tehnoznanstvenega polja, kjer domujejo kiborgi in njim podobne entitete. Animirana plastična masa predstavlja nedefinirano vrsto mrčesa – tipajočo, lovkasto golazen, ki se pretipa čez svoje okolje s tipalkami, lovkami, nogami ali prsti. Živali podobna kreatura v očeh gledalca oživi, a mu zaradi organskega odpora (averzije) do nadležnih členonožcev in velikosti mase lahko vzbuja nelagodje. Tudi nizka frekvenca »dihanja« žuželke (nižja od človeške, ki je od 12 do 20 vdihov na minuto) obiskovalca lahko zmoti, ni pa nujno. Pojavnost »insekta« vabi k razmišljanju o zmožnostih »pametnih« strojev s človeškimi lastnostmi (umetna inteligenca) ter nelagodju ob humani uporabi stroja.

Šestdeset sekund je umetniška instalacija, narejena posebej za pričujočo razstavo. Sestavljena je iz treh enot, ki se razlikujejo po osrednjih nosilcih in dodanih prepariranih žuželkah (sršen, lesna čebela, navadna muha). Delo je v posredni zvezi z dejavnostjo, ki se ukvarja z mrtvimi telesi živali za potrebe prepariranja in uporabe v umetniških projektih – taksidermijo. Vsaka enota je sestavljena iz dveh delov: cvetlice in prave žuželke. Cvetlica iz tanke lakirane aluminijaste pločevine in žice je obeležje, nekakšen miniaturni spomenik, ki po obliki in vsebini posnema resnično cvetlico. Prva enota prostorskega »triptiha« je travniška marjetica z lesno čebelo, druga je ciklama z navadno muho, tretja pa regrat s sršenom (brez glave). *Šestdeset sekund* je formalno preprosta, vsebinsko pa kompleksna instalacija, ki jo pravzaprav tvorijo trije »časomeri« – preproste ure brez številčnice in kazalcev, skonstruirane iz žuželk, valjastih podstavkov in urnih mehanizmov, delujočih na sekundno frekvenco. Mehanizmi so tihi, a koračni, kar pomeni, da vsako

sekundo poskočijo za šest stopinj v desno. To spravi v gibanje nežno prittrjena živalska telesca. Instalacija se veže na različne interpretacije pojmovanja časa kot fizikalne kategorije, še najbolj pa se približa Aristotelovi razlagi, ki pravi, da je čas samo število gibanj (*arithmos*) glede na preteklost in prihodnost.

Z izbranimi projekti sodobne vizualne umetnice Nine Koželj v Galeriji Ivana Groharja avtorica razstavni prostor pretvarja v živahno in nenavadno komunikacijsko prizorišče, v katero vnaša presenetljive in lucidne elemente. Z izvirnimi interaktivnimi pristopi v širši okvir sodobne slovenske umetnosti vnaša svežino, poseben humor, sodelovanje in eksperimentalnost, to pa počne suvereno, vsebinsko pomenljivo in duhovito. Nina Koželj ustvarja vsebinsko jasna in konkretna dela v vseh medijih, s katerimi se ukvarja. Ob tem svojo izraznost nadgrajuje in znotraj sodobnih vizualnih praks razvija v nove smeri.

NINA KOŽELJ (1985) je kot umetnica aktivna na področju kiparstva, grafike in prostorskih postavitev. Za njen opus so značilna vsebinsko jasna, konkretna (in večkrat humorna) kiparska telesa z nedvoumnim likovnim motivom, likovno govorico pa pogosto narekuje izbira materiala in tehnike. Po končani SŠOF Ljubljana se je vpisala na Oddelek za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani. V preteklih letih je imela številne skupinske in samostojne razstave doma in v tujini, v letu 2016 je sodelovala na trienalu sodobne slovenske umetnosti U3 v Moderni galeriji, leta 2010 je prejela štipendijo švicarske fundacije Vordemberge-Gildewart, leta 2021 nagrado za mladega avtorja Etike(te), leta 2023 pa nagrado Majskega salona za mladega avtorja. Živi in dela v Stahovici nad Kamnikom.